

En kår i kläm – Läraryrket mellan professionella ideal och statliga reformideologier

(Rapporten kan nedladdas från www.eso.expertgrupp.se)

Niklas Stenlås

niklas.stenlas@framtidsstudier.se

Två reformideologier

- Den terapeutiska
 - Målet att förändra läraren
 - Kunskapsfientlig (Ifrågasätter en kunskapsförmedling som skolans huvuduppgift)
 - Betonar omsorg
 - Värderingsförmedling istället för kunskapsförmedling
 - LGR 80, SIA-skolan
 - Starkt stöd hos utbildningsexperten
- Den teknokratiska (New Public Management)
 - Inte bara skolan – träffar hela den offentliga sektorn
 - Strävar efter att ersätta professionell egenkontroll med management
 - Eftersträvar styrbarhet (vem styr vem?)
 - Betonar effektivitet mätt i enkla siffermätt
 - Konkurrens universalsmedel

Hämtar källor men har mycket gemensamt

Båda är rationalistiska & individualistiska

Gemensamt har dessa ideologier låg respekt för de professionellas kunskaper, erfarenheter och värderingar. Flyttar fokus från målen med verksamheten (kunskapsförmedling) till medlen (effektivitet/pedagogik)

20 års skolreformer

Hur har läraryrket påverkats?

Kommunaliseringen

Vägen bort från en skola för alla

Mål- och resultatstyrning

En modetrend i förvaltningen?

Arbetets innehåll och former

Mindre innehåll och mera form

Utbildning och rekrytering

En fortlöpande försämring av
lärarutbildningen

Valfrihet och konkurrens

Gör skolorna rätt saker?

Konkurrensen mellan olika professionella grupper i skolan

Vems värderingar styr skolan?

Evidensbaserat lärande i framtiden?

Lösningen på skolans problem
eller
en ny utmaning för lärarprofessionen?

En ganska dyster bild tonar fram: Lärarna har förlorat i status, autonomi och inflytande över arbetets innehåll

Man kan urskilja två typer av reformer som haft helt skilda mål och ursprung; vi kan kalla dem för reformideologier. Ofta har de verkat oberoende av varandra men ibland har de sammanfallit eller samverkat.

Den första strömningen har haft som mål att förändra läraren. Den har utgått från pedagogiska pragmatismens skepsis mot kunskapsskolan och strävat efter att ersätta kunskapsförmedling med tillämplighet och omsorg.

Den andra strömningen är inte specifik för skolan utan har varit en generell reformstrategi för offentlig sektor. Den har handlat om skapa effektivitet och kontrollerbarhet och syftar till att ersätta professionell egenkontroll med management. Verksamheten ska göras "styrbar" av utifrån införda managers. I litteraturen betecknas denna strömning ofta som "new public management".

Det dessa reformrörelser haft gemensamt är låg respekt för de professionellas kunskaper, erfarenhet och värderingar.

Resa i första klass?

Arbetarrörelsens bildningssyn